

Kabinetsstandpunt 1^e advies van de Task Force “Geven voor weten: particuliere middelen voor de wetenschap”

1.	Voorgeschiedenis	2
2.	Fiscale aanbevelingen van de Task Force.....	3
3.	Internationale aspecten	10
4.	Conclusies	11
Bijlage: Overzicht fiscale faciliteiten voor algemeen nut beogende instellingen in diverse EU-landen		13

1. Voorgeschiedenis

In het Hoofdlijnenakkoord¹ is aandacht voor kennis en innovatie expliciet opgenomen als aandachtspunt van het kabinet. Gesteld is dat op het terrein van hoger onderwijs, onderzoek en innovatie Nederland tot de Europese voorhoede moet gaan behoren. Om kennis en innovatie in Nederland een stimulans te geven, is daarom in september 2003 onder voorzitterschap van de Minister-president het Innovatieplatform ingesteld.

Op 15 juni 2005 heeft het Innovatieplatform het rapport “Geven voor weten: de vierde route; particuliere middelen voor de wetenschap” gepubliceerd². Dit rapport bevat een aantal aanbevelingen die moeten bewerkstelligen dat er meer particuliere, filantropische financieringsbronnen voor de wetenschap beschikbaar komen, zodat Nederland aantrekkelijker wordt voor toponderzoekers. Om meer filantropisch geld richting de wetenschap te krijgen, zijn gezamenlijke, concrete acties op drie fronten noodzakelijk. Als eerste gaat het om het bewerkstelligen van een cultuuromslag: zogenaamde science literacy, zelf-organisatie en wervingskracht van kennisinstellingen. Het tweede front betreft de fondsvorming en –activering. Het gaat hier om het in samenspel met universiteiten en andere partners in het wetenschappelijke veld oprichten van een Nederlands Stimuleringsfonds voor wetenschap en onderzoek. Tot slot bevat het rapport een aanbeveling aan de overheid stimulerend op te treden door de samenwerking tussen sleutelspelers te bevorderen, te ondersteunen – bijvoorbeeld met fiscale faciliteiten – en benutting van kansspiegelden.

Voor een verdere concretisering van de aanbevelingen stelt de werkgroep voor een task force in te stellen met als taak om voor het eind van 2005 de in het rapport “Geven voor weten” voorgestelde concrete acties op hun realiteitswaarde te testen en met operationele uitwerkingsvoorstellen te komen. Naar aanleiding van het rapport “Geven voor weten” is door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de Task Force “Geven voor weten” ingesteld. De Task Force, onder voorzitterschap van Prof. dr. Th.N.M. Schuyt, heeft tijdens het Nationaal Innovatie Event op 7 december 2005 een eerste advies aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangeboden³. In dit eerste advies wordt vooral ingegaan op de voorstellen voor ondersteunende maatregelen met een fiscaal karakter. Verder is voor de cultuuromslag een route uitgestippeld. In het afsluitende advies van de Task Force, dat voorzien is voor eind 2006, zal de Task Force daar nader op ingaan. Dit kabinetstandpunt beperkt zich tot de aanbevelingen op fiscaal terrein.

¹ Kamerstukken II 2002-2003, 28 637, nr. 19, blz. 8.

² Rapport “Geven voor weten. Particuliere middelen voor de wetenschap”, 15 juni 2005 gepubliceerd door het Innovatieplatform (www.innovatieplatform.nl).

³ Eerste advies van de Task Force “Geven voor weten: particuliere middelen voor de wetenschap”, aangeboden bij brief van 8 december 2005, Kamerstukken II 2004-2005, 27 406, nr. 62.

Het kabinet onderkent het belang van onconventionele financieringsbronnen voor wetenschap en andere velden van maatschappelijk belang. Niet voor niets heeft het kabinet, juist op fiscaal terrein, in het recente verleden reeds een aantal maatregelen doorgevoerd die het gebruik van onconventionele financiering kunnen stimuleren. Twee recente voorbeelden hiervan zijn:

- Sinds 1 januari 2005 geldt voor het schenkings- en successierecht voor algemeen nut beogende instellingen, waaronder wetenschappelijke instellingen, een bijzonder tarief van 8% (in plaats van het reguliere derdentarief van 41% tot 68%). Per 1 januari 2006 is nog een verdere stap gezet, waardoor een dergelijke instelling, dus ook een wetenschappelijke instelling, nu vrij van Nederlands schenkings- en successierecht giften en nalatenschappen kan ontvangen.
- Per 1 januari 2006 is het plafond voor aftrek van de winst van schenkingen aan algemeen nut beogende instellingen, waaronder wetenschappelijke instellingen, opgetrokken naar 10%. Dit plafond was 6%. Het plafond is daarmee gelijkgetrokken met het plafond voor aftrek in de inkomstenbelasting.

2. Fiscale aanbevelingen van de Task Force

2.1. Inleiding

Het eerste advies van de Task Force begint met de constatering dat in het Belastingplan 2006⁴ twee fiscale aanbevelingen uit het rapport inmiddels zijn omgezet in wetgeving. Het maximumpercentage van de giftenaftrek in de vennootschapsbelasting is weliswaar niet helemaal losgelaten, maar wel verhoogd van 6 naar 10. Verder zijn nalatenschappen en schenkingen aan algemeen nut beogende instellingen, waaronder wetenschappelijke instellingen, per 1 januari 2006 geheel vrijgesteld van successie- resp. schenkingsrecht. Tot 1 januari 2005 was een tarief verschuldigd van 11% en per 1 januari 2005 is het tarief al verlaagd tot 8%.

Alvorens in te gaan op de concrete aanbevelingen uit het advies, wordt opgemerkt dat de fiscale aanbevelingen alleen effect kunnen sorteren als de cultuuromslag bij de sleutelfiguren in de wetenschappelijke wereld, bedrijven en particulieren ook daadwerkelijk op gang wordt gebracht. Fiscale maatregelen hebben slechts een ondersteunende functie.

2.2. Bijzondere aanwijzing wetenschappelijke instellingen

A. Advies Task Force

Bij het Belastingplan 2006 is bepaald dat de belastinginspecteur in de toekomst een voor bezwaar vatbare beschikking gaat afgeven aan instellingen om in aanmerking te komen voor de fiscale faciliteiten voor algemeen nut beogende instellingen op het terrein van het successie- en schenkingsrecht, de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting. Voorts is bij het Belastingplan 2006 geregeld dat een categorie instellingen dan wel een groep met elkaar verbonden instellingen kan

⁴ Wet van 15 december 2005, houdende wijziging van enkele belastingwetten (Belastingplan 2006), Stb. 653.

worden aangemerkt als “algemeen nut beogend” zonder dat daartoe een verzoek is gedaan. Dit laatste acht de Task Force noodzakelijk voor wetenschappelijke instellingen. De Task Force stelt voor dat bij ministeriële regeling bepaalde instellingen per definitie worden aangemerkt als algemeen nut beogende instelling en derhalve geen voor bezwaar vatbare beschikking hoeven aan te vragen bij de Belastingdienst. De Task Force dringt er op aan dat hiervoor een lijst wordt opgesteld, waarbij gedacht wordt aan de KNAW en zijn instellingen, NWO en zijn instellingen, de Koninklijke Bibliotheek, universiteiten, alle door het Rijk bekostigde onderwijs- en cultuurinstellingen en de academische ziekenhuizen.

B. Kabinetsstandpunt

Bij het Belastingplan 2006 is inderdaad voorzien in de mogelijkheid dat de inspecteur op eigen initiatief groepen instellingen waarvan zondermeer duidelijk is dat zij voor fiscale faciliteiten in aanmerking kunnen komen, collectief als zodanig aan kan merken. Hiermee wordt voorkomen dat aan deze instellingen onnodig administratieve lasten worden opgelegd. Bovendien vermindert het ook de uitvoeringslasten voor de Belastingdienst.

Mede gelet op vorengaande en vragen die bij de behandeling van het Belastingplan 2006 in de Eerste Kamer aan de orde zijn geweest⁵, zal het kabinet bezien of de gewenste lijst conform het advies van de Task Force vastgesteld kan worden. Hierbij zullen de volgende aspecten in elk geval worden betrokken. Het kabinet is van oordeel dat het bevorderen van een filantropische geldstroom richting de wetenschap gediend is bij transparant opereren van de instellingen. Hierbij past dan niet de ontwikkeling dat het niet hoeven aanvragen van een beschikking er toe leidt dat door de erkenning op voorhand de instelling minder geprikkeld wordt transparant te zijn. Het kabinet zal in deze zin de aanwijzing met terughoudendheid bekijken.

Concluderend wordt opgemerkt dat het kabinet het advies van de Task Force serieus zal betrekken bij de vormgeving van het systeem rond de voor bezwaar vatbare beschikking, maar tegelijkertijd is het kabinet van oordeel dat, ook de sector zelf, niet alleen voordelen, maar ook nadelen zou kunnen ondervinden van een aanwijzing door de inspecteur als algemeen nut beogende instelling.

2.3. Afschaffen drempel en plafond van de giftenaftrek in de inkomstenbelasting

A. Advies Task Force

In de Wet inkomstenbelasting 2001 zijn giften aan algemeen nut beogende instellingen aftrekbaar boven een grens van € 60 en 1% van het verzamelinkomen voor toepassing van de persoonsgebonden aftrek tot maximaal 10% van het verzamelinkomen voor toepassing van de persoonsgebonden aftrek. Daarnaast zijn onbeperkt aftrekbaar giften in de vorm van vaste en gelijkmatige periodieke uitkeringen die eindigen uiterlijk bij overlijden. Dergelijke giften dienen te

⁵ Bijlage Handelingen I 2004-2005, 11, blz. 544

berusten op een bij notariële akte van schenking aangegane verplichting om de gift gedurende vijf of meer jaren ten minste jaarlijks terug te laten keren.

Naar het oordeel van de Task Force verhinderen de drempel en het plafond particulieren in het doen van giften. Om een cultuur van geven te bevorderen, pleit de Task Force voor een afschaffing van de drempel en het plafond, zodat alle giften gedaan door particulieren aan wetenschappelijke instellingen onbeperkt en volledig aftrekbaar zijn.

B. Kabinetsstandpunt

De regeling voor de aftrekbaarheid van giften is in 1952 in de inkomstenbelasting opgenomen⁶. De regeling werd gemotiveerd met het doel langs indirecte weg schenkingen aan charitatieve, kerkelijke, culturele, wetenschappelijke en het algemeen nut beogende instellingen te bevorderen. De regeling kent voor het bepalen van de voor aftrek in aanmerking komende schenkingen een drempel en een maximum. Met het stellen van een drempel (1% van het verzamelinkomen voor toepassing van de persoonsgebonden aftrek met een minimum van € 60) is beoogd slechts rekening te hoeven houden met giften die een reëel offer betekenen. Het maximum van 10% van het verzamelinkomen voor de persoonsgebonden aftrek is bedoeld om een overdadig gebruik van de regeling ten koste van de schatkist te voorkomen. De in de wet vastgelegde norm is eenvoudig te hanteren en voldoende beperkt om de regeling in overeenstemming met de doelstelling te laten functioneren. Ook nu zijn bovenstaande argumenten voor de vormgeving van de giftenaftrek nog steeds actueel. Het kabinet ziet dan ook geen reden de aanbeveling van de Task Force over te nemen.

Het laten vervallen van de drempel en afschaffen van het plafond voor alleen giften aan wetenschappelijke instellingen, acht het kabinet ook niet wenselijk. Als eerste wordt opgemerkt dat het effect van de maatregel mede afhankelijk is van niet-fiscale aspecten. In het rapport "Geven voor weten" is aangegeven dat wil de wetenschap meer filantropisch geld aanboren, de wetenschap hier zelf een belangrijke rol in heeft te vervullen. De fiscaliteit kan daarbij vervolgens faciliterend optreden. Een afwijkend plafond voor giften aan wetenschappelijke instellingen zou de regeling ingewikkelder maken. Dit acht het kabinet niet wenselijk, juist mede gelet op de roep de lappendeken aan fiscale faciliteiten voor algemeen nut beogende instellingen in het successie- en schenkingsrecht meer te stroomlijnen en het streven van de regering de administratieve lasten deze regeringsperiode zoveel mogelijk terug te brengen.

Voorts zou, met name het laten vervallen van de drempel van 1%, leiden tot een aanzienlijke verzwaring van de administratieve lasten en een budgettaire derving die naar het oordeel van het kabinet niet in verhouding staat tot de door de Task Force beoogde effecten. De budgettaire derving wordt geraamd op ca. € 380 mln.

⁶ Wet van 26 juni 1952, Stb. 376 (wijziging van het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941).

Ten aanzien van het verhogen/afschaffen van het plafond van 10% in het bijzonder, wordt nog opgemerkt dat de volledig aftrekbare periodieke gift die sinds 1984 in de wet is opgenomen⁷, naar het oordeel van het kabinet voldoende mogelijkheden biedt zonder beperkingen te doneren aan wetenschappelijke instellingen. Nu slechts een kleine groep belastingplichtigen (ca. 3% van de belastingplichtigen die gebruik maakt van de giftenaftrek) daadwerkelijk het maximale bedrag in aftrek brengt, zal het verhogen/afschaffen van het plafond overigens slechts een gering effect hebben. Dit duidt er ook op dat de periodieke giftenaftrek afdoende mogelijkheden biedt voor degenen die meer dan het plafond van 10% in aftrek willen brengen.

2.4. Versoepelen “geheel of nagenoeg geheel”-criterium op uitkeringen van algemeen nut beogende instellingen

A. Advies Task Force

Bij het Belastingplan 2006 is de vrijstelling op uitkeringen van algemeen nut beogende instellingen van artikel 33, eerste lid, 10°, Successiewet 1956, ingeperkt tot uitkeringen die geheel of nagenoeg geheel het karakter hebben van te zijn geschied in het algemeen belang.

De Task Force is van mening dat een cultuur van geven niet wordt bevorderd door vermogensfondsen volledig aan banden te leggen. De eis dat de uitkeringen alleen zijn vrijgesteld als deze zijn geschied in het algemeen belang kan naar het oordeel van de Task Force in de praktijk wel eens te zwaar zijn voor bepaalde vermogensfondsen die statutair tot uitkeringen aan bijvoorbeeld familieleden gedwongen zijn. Een versoepeling van de eis door bijvoorbeeld geheel of nagenoeg geheel te veranderen in ‘hoofdzakelijk’ (=70%) of ‘op de voorgrond staan’ (=80%) is dan ook redelijk. Vanuit de Task Force wordt dan met name gedacht aan schenkingen ten gunste van wetenschappelijke projecten.

B. Kabinetsstandpunt

Tijdens de parlementaire behandeling van het Belastingplan 2006 is reeds aangegeven dat een versoepeling van het “nagenoeg geheel”-criterium naar het oordeel van het kabinet niet gewenst is⁸, immers uitkeringen die een algemeen nut beogende instelling doet die niet het algemeen belang dienen, maar slechts het belang van individuele personen, behoeven niet te worden gefaciliteerd. Het kabinet neemt de suggestie het “nagenoeg geheel”-criterium te versoepelen dan ook niet over. Volledigheidshalve wordt hier nog bij opgemerkt dat de bedoelde fondsen niet wordt belet uitkeringen te doen aan anderen dan de goede doelen, maar dat die uitkeringen niet plaats kunnen vinden zonder heffing van schenkingsrecht. Bovendien hecht het kabinet er aan op deze plaats op te merken dat het versoepelen van het nagenoeg geheel-criterium de geldstroom naar de goede doelen niet zal

⁷ Wet van 30 december 1983, Stb. 689, tot wijziging van de inkomstenbelasting en de loonbelasting voor in de privé-sfeer ontvangen en betaalde termijnen van lijfrenten en andere periodieke uitkeringen en verstrekkingen.

⁸ Handelingen II 2004-2005, 21 en Bijlage Handelingen I 2004-2005, 11.

bevorderen, laat staan de geldstroom richting de wetenschap in het bijzonder stimuleert. Immers versoepelen van het criterium geeft juist ruimte om meer geld aan niet-algemeen nuttige doelen te geven en een generieke maatregel komt niet alleen ten goede aan wetenschappelijke instellingen, maar aan alle algemeen nut beogende instellingen.

2.5. Wetenschappelijk beleggen

A. Advies Task Force

In de Wet inkomstenbelasting 2001 is bepaald dat van de vermogensrendementsheffing in box III zijn vrijgesteld maatschappelijke beleggingen tot een maximum van € 52.579 (cijfer 2006) en beleggingen in durfkapitaal ook tot een maximum van € 52.579 (cijfer 2006). Voorts is voor beide categorieën van beleggingen een additionele heffingskorting van 1,3% over het gemiddelde van het vrijgestelde bedrag per 1 januari en 31 december van toepassing. Maatschappelijke beleggingen zijn beleggingen in fiscaal erkende groene of sociaal-ethische fondsen. Beleggingen in durfkapitaal zijn beleggingen in fiscaal erkende durfkapitaalfondsen (indirecte beleggingen) en bepaalde leningen aan startende ondernemers (directe beleggingen). Ook culturele beleggingen worden tot de beleggingen in durfkapitaal gerekend.

De Task Force bepleit de invoering van een faciliteit in de inkomstenbelasting voor wetenschappelijk beleggen naar analogie met groen, cultureel en sociaal-ethisch beleggen. Deze faciliteit maakt het voor beleggers mogelijk om fiscaal gefaciliteerd te participeren in wetenschappelijke projecten. Wel zal nadrukkelijk gedefinieerd moeten worden wat onder wetenschappelijke projecten moet worden verstaan. Het grote verschil met schenken is dat de beleggers in beginsel de hoofdsom terugkrijgen en een vergoeding voor de ter beschikking gestelde hoofdsom ontvangen.

B. Kabinetstandpunt

Het kabinet staat op zich sympathiek tegenover een fiscale faciliteit voor wetenschappelijk beleggen. Wel moet worden geconstateerd dat, in oriënterende gesprekken die hieromtrent zijn gevoerd, zich nog geen projecten hebben aangediend die naar analogie met cultureel beleggen, als project voor wetenschappelijk beleggen zouden kunnen worden aangemerkt. Het kabinet wacht geschikte projecten, al dan niet vanuit de Task Force, met belangstelling af en zal deze binnen de relevante kaders beoordelen. Aan de invoering van een fiscale faciliteit voor wetenschappelijk beleggen zitten nog wel wat haken en ogen, waarop hierna verder wordt ingegaan. Het is gegeven de huidige stand van zaken dan ook niet reëel nu reeds een faciliteit voor wetenschappelijk beleggen te introduceren dan wel de faciliteit voor cultureel beleggen uit te breiden naar wetenschappelijk beleggen.

De invulling van een regeling voor wetenschappelijk beleggen, al dan niet vormgegeven door een uitbreiding van de regeling voor cultureel beleggen, wordt, om een dergelijke regeling zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de behoeften van zowel beleggers als projectaanbieders, in grote mate bepaald door de projecten waarop de regeling betrekking heeft. Aangezien er zich op dit

moment nog geen geschikte projecten hebben aangediend, is het alleen al om die reden nu nog niet mogelijk een regeling voor wetenschappelijke projecten in te voeren.

Behalve de voorwaarde dat er geschikte projecten dienen te zijn, zijn er enkele randvoorwaarden waaraan een faciliteit voor wetenschappelijk beleggen dient te voldoen. Belangrijke voorwaarde is dat de regeling wordt goedgekeurd door de Europese Commissie. Er zal namelijk een beperking tot Nederland (de Nederlandse wetenschap) worden opgenomen, met als gevolg dat mogelijk sprake is van staatssteun en de regeling moet voldoen aan Europeesrechtelijke steunkaders. Het Europeesrechtelijke traject zal wat betreft de datum van inwerkingtreding waarschijnlijk voor vertraging zorgen. Een eventuele regeling zal grote gelijkenis vertonen met de door de Europese Commissie goedgekeurde regeling voor culturele beleggingen, maar zal uiteraard op haar eigen merites beoordeeld moeten worden.

Omdat zich op dit moment nog geen projecten hebben aangediend, is er thans ook nog geen inzicht in de budgettaire gevolgen en is het in het verlengde daarvan ook nog niet mogelijk adequate budgettaire dekking aan te geven.

Tot slot dient de faciliteit vorm te krijgen in een regeling die uitvoerbaar en controleerbaar is voor de Belastingdienst. Dit betekent bijvoorbeeld dat de Belastingdienst kan aansluiten bij aangewezen projecten zonder zelf het project nog inhoudelijk te hoeven toetsen (in dit geval zal aanwijzing van projecten dienen plaats te vinden door de Minister van OC&W in overeenstemming met de Minister (Staatssecretaris) van Financiën). Voor de particuliere belegger dient de regeling eenvoudig toepasbaar en begrijpelijk te zijn.

Voor wat betreft de wettelijke vormgeving is de vraag of voor wetenschappelijk beleggen een aparte faciliteit in de inkomstenbelasting wordt opgenomen, of dat - gelet op de analogie die daarmee bestaat - de reeds bestaande faciliteit voor cultureel beleggen wordt uitgebreid met wetenschappelijk beleggen. Ook in het eerste geval (aparte faciliteit) zal een eventuele faciliteit voor wetenschappelijk beleggen echter zoveel mogelijk worden vormgegeven naar analogie met cultureel beleggen. De bestaande regeling voor cultureel beleggen houdt kort gezegd het volgende in:

- Vrijstelling voor particuliere beleggers in box III tot een maximumbedrag. Het vrijgestelde bedrag voor beleggingen in durfkapitaal, waaronder culturele beleggingen, bedraagt in 2006 € 52 579, met de mogelijkheid tot overheveling tussen partners tot een totale vrijstelling van € 105 158. Het onderbrengen van wetenschappelijk beleggen in de faciliteit voor durfkapitaal zou ten koste gaan van de ruimte voor de andere faciliteiten binnen durfkapitaal.
- Culturele beleggingen zijn aandelen in, winstbewijzen van en geldleningen aan bij ministeriële regeling aangewezen cultuurfondsen. Cultuurfondsen zijn kredietinstellingen of beleggingsinstellingen die hoofdzakelijk (d.w.z. voor ten minste 70%) kredieten verstrekken aan, dan wel vermogen beleggen in, culturele projecten in Nederland. Analoge toepassing van deze voorwaarde op wetenschappelijk beleggen zou inhouden dat, om te worden aangewezen als

kwalificerende instelling, een speciaal fonds moet worden opgericht dat tenminste 70% van het vermogen belegt in aan te wijzen wetenschappelijke projecten.

- Een cultureel project in de zin van deze regeling dient bij ministeriële regeling of verklaring te worden aangewezen door de Minister van OCW in overeenstemming met de Minister (Staatssecretaris) van Financiën als project in het belang van de Nederlandse podiumkunsten of de Nederlandse musea. Voor wetenschappelijk beleggen zou het dan gaan om projecten in het belang van de Nederlandse wetenschap.
- Heffingskorting van 1,3% over het gemiddelde van het vrijgestelde bedrag per 1 januari en 31 december.

2.6. BTW-detachering

A. Advies Task Force

De Task Force pleit voor een regeling die het detacheren van wetenschappelijk personeel moet vergemakkelijken in die zin dat dergelijke detacheringen onder bepaalde voorwaarden vrij van BTW kunnen geschieden, naar analogie met de sociaal-culturele en zorgsector.

B. Kabinetsstandpunt

Wat betreft het pleidooi van de Task Force voor een regeling die het detacheren van wetenschappelijk personeel moet vergemakkelijken, merkt het kabinet op de gedachte van de Task Force om af te zien van BTW-heffing in bepaalde situaties onder de voorwaarden die nu al gelden voor de sociaal-culturele en de gezondheidssector⁹ een sympathiek idee te vinden.

Zonder te veel in details te treden, komen vorenbedoelde voorwaarden erop neer dat sprake moet zijn van een situatie waarin de arbeidsverhouding tussen de betrokken werknemer en de inlener een structureel karakter heeft en de inlener in materiële zin ook als werkgever optreedt. Dat de inlener in materiële zin als werkgever optreedt, moet onder meer blijken uit het feit dat bij beëindiging van de relatie met de uitlener, de inlener mede verantwoordelijk is voor de gevolgen van die beëindiging voor de bestaande arbeidsovereenkomst tussen de uitlener en het betrokken personeel. Deze verantwoordelijkheid dient onder meer betrekking te hebben op de financiële gevolgen van de beëindiging van de relatie.

Vanuit de universitaire wereld is aangegeven dat BTW bij het detacheren van wetenschappelijk personeel een belemmerende factor is. Het kabinet zal nog dit jaar een regeling uitwerken waarbij het detacheren van wetenschappelijk personeel vrijgesteld van BTW kan geschieden naar analogie met de sociaal-culturele en zorgsector. Het budgettaire beslag bedraagt € 5 mln. De dekking hiervoor zal worden ingevuld bij het Belastingplan 2007.

⁹ Kamerstukken II 1990-1991, 21 800 IXB, nr. 19.

3. Internationale aspecten

In de brief van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, d.d. 23 januari 2006, met kenmerk 06-OCW-B-005, is gevraagd in te gaan op de “best practices” in het buitenland ten aanzien van het stimuleren van de inzet van particuliere middelen voor de wetenschap. Tevens wordt verzocht expliciet in te gaan op de fiscale mogelijkheden in dezen.

Gelijktijdig met de totstandkoming van het rapport “Geven voor weten”, is in EU-verband gewerkt aan een rapport met aanbevelingen om de filantropie meer te interesseren voor wetenschappelijk onderzoek. Eind 2005 heeft de Europese Commissie het rapport “Giving More for Research in Europe” uitgebracht¹⁰. Het rapport “Geven voor weten” is vanuit Nederland een belangrijke informatiebron geweest voor het EU-rapport. Omgevingsfactoren zoals de bestuurlijke organisatie en het juridisch kader waarin de goeddoelorganisaties opereren, zijn van land tot land heel divers. Alleen medisch onderzoek kan zich in den brede verheugen op een relatief grote belangstelling van de goeddoelsector.

In het EU-rapport wordt een aantal uitgangspunten geformuleerd waarmee meer filantropisch geld richting wetenschappelijk onderzoek kan vloeien. Zo moeten onderzoeksinstituten zich meer naar de filantropiesector presenteren, dienen er afdoende fiscale prikkels te zijn en een “good governance” voor algemeen nut beogende instellingen.

Het EU-rapport geeft op de bladzijden 74 en 75 voor een aantal EU-landen een overzicht van fiscale faciliteiten voor algemeen nut beogende instellingen. Dit overzicht is als bijlage bij dit kabinetsstandpunt opgenomen. In bijna alle landen bestaat er wel een fiscale faciliteit voor particulieren en/of ondernemingen om gefaciliteerd aan goede doelen te doneren. Ook ten aanzien van de belasting op nalatenschappen en schenkingen aan algemeen nut beogende instellingen kennen de meeste landen bijzondere faciliteiten. Het vergelijken van dergelijke faciliteiten is echter heel moeilijk, omdat bepaalde fiscale faciliteiten immers bekeken dienen te worden in de context van het totale fiscale regime in een land.

¹⁰ Zie de bijlage bij dit kabinetsstandpunt op pag. 13.

4. Conclusies

Op 15 juni 2005 heeft het Innovatieplatform het rapport "Geven voor weten: de vierde route; particuliere middelen voor de wetenschap" gepubliceerd. Dit rapport bevat een aantal aanbevelingen die moeten bewerkstelligen dat er meer particuliere, filantropische financieringsbronnen voor de wetenschap beschikbaar komen, zodat Nederland aantrekkelijker wordt voor toponderzoekers. Om meer filantropisch geld richting de wetenschap te krijgen, zijn gezamenlijke, concrete acties op drie fronten noodzakelijk. Als eerste gaat het om het bewerkstelligen van een cultuuromslag: zogenaamde science literacy, zelf-organisatie en wervingskracht van kennisinstellingen. Het tweede front betreft de fondsvorming en –activering. Het gaat hier om het in samenspel met universiteiten en andere partners in het wetenschappelijke veld oprichten van een Nederlands Stimuleringsfonds voor wetenschap en onderzoek. Tot slot dient de overheid stimulerend op te treden door de samenwerking tussen sleutelspelers te bevorderen, te ondersteunen met fiscale faciliteiten en benutting van kansspelgelden.

Voor een verdere concretisering van de aanbevelingen is een task force ingesteld met als taak de in het rapport "Geven voor weten" voorgestelde concrete acties op hun realiteitswaarde te testen en met operationele uitwerkingsvoorstellen te komen. De Task Force heeft tijdens het Nationaal Innovatie Event op 7 december jl. een eerste advies aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangeboden. In dit eerste advies wordt vooral ingegaan op de voorstellen voor ondersteunende maatregelen met een fiscaal karakter. Verder is voor de cultuuromslag een route uitgestippeld. Dit kabinetstandpunt beperkt zich tot de aanbevelingen op fiscaal terrein. Naar het oordeel van het kabinet hebben de fiscale aanbevelingen echter alleen maar effect als de cultuuromslag, zoals beschreven in het rapport "Geven voor weten" ook daadwerkelijk wordt bewerkstelligd.

Op fiscaal terrein doet de Task Force een vijftal aanbevelingen. Hieronder zijn deze kort weergegeven aangevuld met een korte reactie van het kabinet.

- A. De Task Force dringt er op aan dat wetenschappelijke instellingen als categorie worden aangewezen en niet ieder individueel een voor bezwaar vatbare beschikking hoeven aan te vragen om in aanmerking te komen voor de vrijstelling successie- en schenkingsrecht. Hierbij wordt gedacht aan de KNAW en zijn instellingen, NWO en zijn instellingen, de Koninklijke Bibliotheek, universiteiten, alle door het Rijk bekostigde onderwijs- en cultuurinstellingen en de academische ziekenhuizen.

Het kabinet zal dit punt meenemen bij de uitwerking van de ministeriële regeling waarin de voorwaarden/criteria voor de voor bezwaar vatbare beschikkingen worden geregeld.

- B. De Task Force bepleit het afschaffen van de drempel van 1% en het plafond van 10% van toepassing op de giftenaftrek in de inkomstenbelasting.

De budgettaire gevolgen en administratieve lasten van het opheffen van de drempel van 1% staan niet in verhouding tot het beoogde effect. Voorts ziet het kabinet in de zogeheten periodieke gift voldoende mogelijkheden zonder beperkingen te doneren aan wetenschappelijke instellingen.

- C. De Task Force stelt een versoepeling voor van het “geheel of nagenoeg geheel”-criterium (90%) naar ‘hoofdzakelijk’ (=70%) of ‘op de voorgrond staan’ (=80%) voor het belastingvrij uitkeren door algemeen nut beogende instellingen.

Versoepelen van het 90%-criterium past naar het oordeel van het kabinet niet bij de doelstelling meer filantropisch geld naar de wetenschap te laten stromen. Het kabinet zal deze aanbeveling dan ook niet overnemen.

- D. De Task Force adviseert de Wet Inkomstenbelasting 2001 uit te breiden met een faciliteit voor wetenschappelijk beleggen analoog aan groen, cultureel en sociaal-ethisch beleggen (extra heffingskorting van 1.3% en een vrijstelling in box III).

*Het kabinet staat op zich sympathiek tegenover een fiscale faciliteit voor wetenschappelijk beleggen. Wel moet worden geconstateerd dat, uit oriënterende gesprekken die hieromtrent zijn gevoerd, zich nog geen projecten hebben aangediend die naar analogie met cultureel beleggen, als project voor wetenschappelijk beleggen kunnen worden aangemerkt. Het kabinet wacht geschikte projecten, al dan niet vanuit de Task Force, met belangstelling af en zal deze binnen de relevante kaders beoordelen. **Hierbij wordt nog opgemerkt dat het maken van een fiscale faciliteit als de onderhavige ook pas goed mogelijk is, als er zich geschikte projecten hebben aangediend.** Aan de invoering van een fiscale faciliteit voor wetenschappelijk beleggen zitten nog wel wat haken en ogen. Hierbij dient te worden gedacht aan de budgettaire invulling en europeesrechtelijke aspecten. Het is gegeven de huidige stand van zaken dan ook niet reëel nu reeds een faciliteit voor wetenschappelijk beleggen te introduceren dan wel de faciliteit voor cultureel beleggen uit te breiden naar wetenschappelijk beleggen.*

- E. De Task Force bepleit een regeling die het detacheren van wetenschappelijk personeel moet vergemakkelijken in die zin dat dergelijke detacheringen onder bepaalde voorwaarden vrij van BTW kunnen geschieden, net als in de sociaal-culturele en zorgsector.

Vanuit de universitaire wereld is aangegeven dat BTW bij het detacheren van wetenschappelijk personeel een belemmerende factor is. Het kabinet zal nog dit jaar een regeling uitwerken waarbij het detacheren van wetenschappelijk personeel vrijgesteld van BTW kan geschieden naar analogie met de sociaal-culturele en zorgsector. Het budgettaire beslag bedraagt € 5 mln. De dekking hiervoor zal worden ingevuld bij het Belastingplan 2007.

Bijlage: Overzicht fiscale faciliteiten voor algemeen nut beogende instellingen in diverse EU-landen

- * Bron: Giving More for Research in Europe:
The role of foundations and the non-profit sector in boosting R&D investment
Report by an Expert Group on Measures and actions to promote the role of foundations and the non-profit sector in boosting R&D investment
September 2005

ANNEX

Different national legal and regulatory environments
Summary of information provided by EFC (data as at January 2005)

	TYPES OF FOUNDATIONS	PURPOSES	MINIMUM CAPITAL	STATE APPROVAL	ECONOMIC ACTIVITY	SUPERVISION
Austria	Public benefit and private foundations	Public benefit (private: special act)	No	Yes	Yes, but purpose related	Foundation authority - auditors appointed by court
Belgium	Public utility and private foundations	Public benefit (private: special rules act)	In practice €25 000	Yes	Yes	Ministry of Justice and court, National Bank
Denmark	Non-commercial and commercial foundations	Any legal purpose	€34 000	No	Yes	Ministry of Justice, Ministry of Commerce
Finland	Independent foundations	Any legal purpose	€25 000	Yes	Yes, but purpose related	National Board of Patents
France	Public utility, corporate, non-autonomous foundations	Only public benefit purposes	Varies by type	Yes	Yes, if it supports a purpose	Ministry of Interior and the Préfect du Département
Germany	Independent foundations	Any legal purpose	In practice €50 000	Yes	Yes, but cannot be purpose related	Länder-specific supervision
Greece	Private, public benefit, public, non-autonomous	Any legal purpose	No	Yes	Yes, but purpose related	Ministry of Finance, Council of National Bequests
Ireland	Companies limited by guarantee or trusts	Public benefit only	Depends on legal form	Yes	Yes, if needed to pursue purpose.	Irish Revenue Commissioners
Italy	Private, civil code, other such as <i>fondazioni di origine bancaria</i>	Public benefit only	No	No	Yes, but purpose related.	<i>Prefettura</i> or regional administration
Luxembourg	Only non-profit or public benefit purposes foundations	Public benefit only	No	Yes	Yes, if not the primary activity.	Ministry of Justice/courts
Netherlands	Independent foundations	Any legal purpose	No	No	Yes, but purpose related	Prosecutor's Office/ Court
Portugal	Public foundations, private and public utility foundations	Public benefit only	No	Yes	Yes, but purpose related	Government
Spain	Independent foundations	Public benefit only	€30 000	Yes	Yes	Foundation <i>protectorados</i> in competent Ministries
Sweden	Ordinary, fundraising, collective, pension or personnel foundations	Any legal purpose	No	No	Yes	County government
UK	Independent foundations	Public benefit only	Depends on legal form	Yes	Yes, if needed to pursue purpose	Charity Commission

Tax treatment of public benefit foundations across the EU

Summary of information provided by EFC (data as at January 2005)

COUNTRY	TAX TREATMENT OF INDIVIDUAL DONORS	TAX TREATMENT OF CORPORATE DONORS	EXEMPTION FROM CORPORATE INCOME TAX	OTHER TAXES
Austria	Deduction up to 10% of taxable income for donations to specific institutions	Deduction up to 10% of business profits	No. Income from both related and unrelated economic activities is taxed	Cash donations exempt from gift and inheritance tax. Immovable property donations taxed at 6%. Other donations taxed with flat rate of 2.5%
Belgium	Deduction up to 10% of taxable income (max. €300,000)	Deduction up to a maximum of 5% of gross revenue (max. €500,000)	Yes. Income from related economic activities usually tax exempt but unrelated economic activities are taxed	Rates of inheritance tax are reduced to 7% if legacy is made to a foundation. 'Hand to hand' donations (gifts of movable property) not taxed
Denmark	Deduction for donations of over €70 up to €700 per year	Deduction for donations of over 170 up to 1700 per year	Yes, up to €30 000. Income from both related and unrelated economic activities are taxed	Foundations subject to inheritance tax up to 36.25% but exemptions exist
Finland	No deduction	Cash donations exceeding 1850 are fully deductible up to €25 000	Yes, except income from unrelated commercial activities	Not subject to gift and inheritance tax and national property tax, but subject to municipal real estate tax
France	Tax credit: deduction of 66% of contribution up to 20% of taxable income	Deduction of 60% of the contribution up to 0.5% of the donors turn-over	Yes, but unrelated commercial activity is taxed	Foundations of scientific, cultural and artistic character exempt from inheritance and gift tax. Cash and movable property donations exempt from gift/ inheritance tax
Germany	Deduction up to 5 or 10%. Additional benefits for the setting up of foundations ranging from €20 450 to over €307 000	Deduction up to 5 or 10% of yearly taxable income (or 0.2 % of the sum of the turnover wages and salaries). Additional benefits for the setting up of foundations (€20 450)	Yes. Income from related economic activities is usually tax exempt but unrelated economic activities are taxed over €30 000	Exempt from gift and inheritance tax as well as real estate transfer tax
Greece	Deduction up to 10% of the taxable income for donations to specific institutions	Deduction up to 10% of the taxable income for donations to specific institutions	Interests exempt - rental income taxed at a reduced rate 10%	Non-profit foundations are exempt from inheritance and gift tax
Ireland	Fully deductible for donations over €250. No ceiling exists	Fully deductible for donations over €250. No ceiling exists	Organisations with 'charity numbers' exempt from tax on most income	Charities are generally exempt from stamp duty on real estate transfer. No gift and inheritance tax
Italy	19% of donation is deductible from income tax	Cash donations deductible from income tax up to 2% of the taxable income	ONLUS benefit from an exemption - for others income is taxed, investment/ real estate income is taxed at reduced rates	Gift and inheritance tax was abrogated in 2001
Luxembourg	Deduction for donations of over €120 up to 10% of taxable income (limit €500 000)	Donations of over €120 are fully deductible up to 10% of taxable income (upper limit €500 000)	Yes, but income from both related and unrelated economic activities are taxed	Foundations pay tax at reduced rate of 6% when receiving gifts or inheritances
Netherlands	Deduction of donations of over 1% of income or €60 up to 10% of gross income	Deduction of donations of over €227 up to 6% of annual income	Yes, with requirements. Cannot exceed €7 500 per year	Tax at a reduced rate of 8% for inheritance and gifts. Tax free allowance
Portugal	Deduction up to 25% of donation	Donations are business expenses or losses	Yes, income is exempt whatever activity (Ministry Finance defines scope)	Public utility/welfare organisations exempt from property sale and real estate tax, inheritance and gift tax
Spain	Tax credit up to 25% of donation (maximum of 10% of income)	Tax credit up to 35% of donation up to 10% of income or 0.1 % of turnover	Yes, income from related economic activities is usually tax exempt but unrelated economic activities are taxed beyond €20 000	Foundations are not subject to gift and inheritance tax
Sweden	No deduction	No deduction. Donations are business expenses	Yes but income from both related and unrelated economic activities are taxed	Tax-exempt foundations do not pay net worth tax. No gift and inheritance tax
UK	Deduction of donations to registered charities. No ceiling exists	Deduction of donations of any amount to registered charities. No ceiling exists	Yes, income from related economic activities is usually tax exempt but unrelated economic activities are taxed	Tax relief also covers donations, including starting endowments, inheritance tax, and stamp duty